...ТОЕ, ШТО НАС АБ'ЯДНОЎВАЕ

Фота БЕЛТА.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Уладзімір Пуцін асабліва адзначыў важнасць сумеснай падрыхтоўкі да святкавання 70-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне: «Наш агульны абавязак перад пакаленнем пераможцаў годна адзначыць гэты юбілей».

Іншыя ўдзельнікі пасяджэння таксама выказаліся ў падтрымку ўсіх пытанняў, якія складаюць парадак дня саміту. У сваіх выступленнях яны падкрэслілі намеры і ў далейшым садзейнічаць развіццю супрацоўніцтва ў СНД па ўсіх напрамках.

СНД хацела б вяртання Грузіі

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што некалькі гадоў таму з Садружнасці Незалежных Дзяржаў выйшла Грузія. «Відаць, тады для гэтага былі пэўныя ўнутраныя матывы. Але жыццё не стаіць на месцы. Мы як жылі побач адзін з адным, так і працягваем жыць», — адзначыў кіраўнік беларускай дзяржавы. «Адкрыта заяўляю, і гэта не толькі маё меркаванне, што мы хацелі б, каб Грузія вярнулася ў склад Садружнасці», — падкрэсліў беларускі лідар. «Думаю, Грузія пачуе гэтае пасланне», — дадаў кіраўнік беларускай дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што казаў пра гэта і напярэдадні беларускага старшынства ў СНД і, паводле яго слоў, гэты год не прайшоў дарма.

Паводле слоў Прэзідэнта Беларусі, у Грузіі вельмі многія, у тым ліку і ў кіраўніцтве, жадаюць мець пляцоўку, дзе можна абмяркоўваць не толькі палітычныя, але і эканамічныя пытанні. «Думаю, для таго, каб ад слоў перайсці да справы, нам трэба шукаць не тое, што нас раз'ядноўвае, а тое, што аб'ядноўвае, і мы атрымаем ад гэтага адпаведны выйгрыш. У канчатковым рахунку, усё гэта ацэняць нашы людзі як у Садружнасці, так і ў Грузіі», — падкрэсліў Прэзідэнт Беларусі. «Хацелася б, каб мы не забывалі, што наша Садружнасць — гэта жывы арганізм, а любому арганізму трэба развівацца», — дадаў беларускі лідар.

Гэтую думку падтрымаў і Прэзідэнт Украіны Віктар Януковіч, які сказаў, што дзверы СНД для Грузіі заўсёды расчыненыя.

Украіна абяцае паступальнае развіццё

Старшынства Украіны ў СНД у 2014 годзе будзе накіравана на забеспячэнне паступальнага развіцця Садружнасці і ўмацаванне ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва, заявіў Прэзідэнт Украіны Віктар Януковіч. «Сваю работу ў адпаведнасці з канцэпцыяй старшынства мы плануем накіраваць у першую чаргу на забеспячэнне далейшага паступальнага развіцця СНД і ўмацаванне ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва, якое адпавядае нацыянальным інтарэсам кожнай дзяржавы-ўдзельніцы», — сказаў Віктар Януковіч.

Паводле яго слоў, адным з прыярытэтных напрамкаў работы Украіна бачыць далейшае развіццё гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, якое павінна грунтавацца на палажэннях дагавора аб зоне свабоднага гандлю і прынцыпах СГА. «Гэты дагавор, па нашым перакананні, павінен запрацаваць у поўную сілу, а закладзеныя ў ім механізмы — стаць рэальна дзейнымі, — сказаў Прэзідэнт Украіны. — Варта сфарміраваць усе неабходныя ўмовы для забеспячэння раўнапраўнай канкурэнцыі, абароны правоў уласніка і інвестара, зняць штучныя бар'еры, якія ўсё яшчэ маюць месца і перашкаджаюць гандлёваму і інавацыйнаму супрацоўніцтву».

«Важна таксама, каб на аснове міжнародных нормаў і прынцыпаў, закладзеных у дамове, зарабілі механізмы разгляду спрэчных пытанняў у гандлі», — дадаў Віктар Януковіч.

Ён паведаміў, што ў перыяд старшынства ў СНД намаганні Украіны таксама будуць накіраваны на падрыхтоўку да падпісання пагадненняў аб транзіце трубаправодным транспартам, гандлі паслугамі, пратакола аб паэтапнай адмене экспартных пошлін.

На думку Віктара Януковіча, агульным інтарэсам краін СНД таксама адпавядае рэалізацыя сумесных праектаў у навукова-тэхнічнай і інавацыйнай галінах, энергетыцы, транспарце, машынабудаванні, сельскай гаспадарцы. «Найважнейшым аспектам узаемадзеяння ў СНД Украіна лічыць энергетычную сферу. Перш за ўсё, гэта датычыцца развіцця супрацоўніцтва па пытаннях транспарціроўкі энергарэсурсаў, забеспячэння надзейнасці іх паставак, выпрацоўкі зразумелых і дакладных прынцыпаў дзейнасці дзяржаў-удзельніц на рынку энерганосьбітаў», — сказаў Прэзідэнт Украіны. Паводле яго слоў, неабходна пашырацьузаемадзеянне і ў сферах, звязаных з электразабеспячэннем. У сувязі з гэтым мяркуецца правесці шэраг міжнародных канферэнцый, «круглых сталоў» і пасяджэнняў органаў галіновага супрацоўніцтва.

Асаблівую ўвагу ў год старшынства ў Садружнасці Украіна плануе надаць культурна-гуманітарнаму супрацоўніцтву, пры гэтым асобны акцэнт будзе зроблены на правядзенне мерапрыемстваў па падрыхтоўцы да святкавання 70-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. 2015 год у СНД вырашана абвясціць Годам ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны.

Віктар Януковіч выказаў удзячнасць Прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку за паспяховае старшынства ў СНД у гэтым годзе. «Па маім перакананні, беларускім бокам праведзена вялікая работа ў напрамку пашырэння ўзаемадзеяння нашых краін у рамках СНД на карысць кожнага чалавека», — сказаў ён.

У сваю чаргу, Аляксандр Лукашэнка ад імя Савета кіраўнікоў дзяржаў пажадаў Украіне паспяховага старшынства ў наступным годзе. «Тая праграма, якая сёння прапанавана вамі, з'яўляецца шырокай і ўнікальнай», — адзначыў беларускі лідар.

■ Меркаванне

САДРУЖНАСЦЬ ПЕРААСЭНСОЎВАЕ СВАЮ РОЛЮ

Не будзе перабольшваннем сказаць, што Садружнасць Незалежных Дзяржаў пераживае на нашых вачах адзін з найбольш цікавых этапаў у сваім развіцці. Гэта звязана з працэсамі еўразійскай інтэграцыі, ініцыяванымі Расіяй, Беларуссю і Казахстанам. Сёння адбываецца пераасэнсаванне ролі арганізацыі: СНД прымае на сябе функцыі не толькі рэгіянальнага міжнароднага рэгулятара і дыскусійнай пляцоўкі, якой дэ-факта супольнасць была да гэтага часу, але і становіцца адной з фабрык еўразійскага інтэграцыйнага працэсу, дзе выпрацоўвацца фармат узаемадзеяння будучага Еўразійскага эканамічнага саюза з іншымі дзяржавамі з ліку рэспублік былога СССР.

Аб правільнасці такога меркавання сведчаць падзеі, што адбыліся падчас Мінскага саміту 24-25 кастрычніка. У рамках форуму прайшло пасяджэнне Вышэйшага еўразійскага эканамічнага савета, дзе былі дасягнуты важныя пагадненні аб далейшым развіцці інтэграцыі і аб далучэнні да працэсу новых удзельнікаў. Цягам дыскусіі бакі нарэшце падышлі да вырашэння шэрагу спрэчных пытанняў, але засталіся і такія, кампрамісу па якіх дасягнуць пакуль не атрымалася.

Саюз без выключэнняў

Значным поспехам можна назваць тое, што Беларусі і Казахстану ўдалося пераканаць расійскіх партнёраў у неабходнасці ліквідацыі выключэнняў і абмежаванняў у працы Мытнага саюза і забеспячэння роўных умоў гаспадарання для ўсіх суб'ектаў Адзінай эканамічнай прасторы. Відавочна, што без такой меры працэс эканамічнай інтэграцыі, ва ўмовах удзелу Расіі ў Сусветнай гандлёвай арганізацыі, страчвае ўсякі сэнс.

Так, беларускія вытворцы зараз вымушаны канкурыраваць на расійскім рынку з замежнымі таварамі, згодна з нормамі СГА. Пры гэтым яны не маюць ніякіх прывілеяў ад удзелу ў Мытным саюзе, але губляюць дадатковыя прыбыткі з-за выплат расійскаму боку экспартных мытных плацяжоў. Толькі ад прыбыткаў нафтаперапрацоўкі Беларусь пералічвае ў расійскі дзяржаўны бюджэт некалькі мільярдаў долараў ЗША.

Безумоўна, калі казаць аб эканамічных інтарэсах Расіі, гэта выглядае справядліва, але калі разважаць наднацыянальнымі, інтэграцыйнымі катэгорыямі, то больш слушна, калі кожны з удзельнікаў гатовы ўступіць частку сваіх інтарэсаў на карысць агульнага развіцця. Менавіта такія абавязкі ўзяў на сябе Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Уладзімір Пуцін, які па выніках пасяджэння Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета заявіў, што «расійскі бок гатовы пайсці на ліквідацыю ўсіх абмежаванняў, у тым ліку па нафце і нафтапрадуктах. Гэта страта для нашага бюджэту, аднак мы гатовы пайсці на такія меры».

Пры гэтым неабходна разумець, што працэс ліквідацыі абмежаванняў не тычыцца адной нафтаперапрацоўчай галіны. Гаворка ідзе пра пошук балансу інтарэсаў, калі будуць ліквідаваны ўсе без выключэння бар'еры на шляху свабоднага руху тавараў, паслуг і капіталаў, таму, акрамя «плюсаў», беларускіх вытворцаў чакае таксама ўзмацненне канкурэнцыі, а дзяржава будзе не здольная абараніць іх пратэкцыянісцкімі мерамі. Кіраўнікі айчыннай прамысловасці заяўляюць, што да такой канкурэнцыі беларускі рэальны сектар гатовы. Развіццё інтэграцыйных працэсаў пакажа, як гэтыя заявы суадносяцца з рэчаіснасцю.

Яшчэ адной рызыкай развіцця інтэграцыі з'яўляецца сітуацыя ў самой Расіі. Ужо неаднаразова расійскае вышэйшае кіраўніцтва дэкларавала схільнасць да стварэння моцнага эканамічнага саюзу на аснове прыярытэту агульнага інтарэсу, аднак такія намеры супярэчылі памкненням да атрымання хуткага прыбытку расійскай фінансава-сыравіннай бізнэс-супольнасці ды так і заставаліся на ўзроўні дэкларацый, «згубіўшыся» ў розных «узгадненнях» і «ратыфікацыях».

Пашырэнне без праблем

Другім найбольш важным пытаннем саміту стала абмеркаванне пашырэння Мытнага саюза за кошт далучэння новых удзельнікаў — Кыргызстана і Арменіі. Відавочна, што сам факт такога абмеркавання ў рамках Садружнасці сведчыць аб абнаўленні геапалітычнай місіі СНД.

У цэлым, пашырэнне Мытнага саюза было ўспрынята ўдзельнікамі пазітыўна, аднак зразумела, што на гэтым шляху як Арменію, так і Кыргызскую Рэспубліку чакае шмат цяжкасцяў, звязаных з прыняццем на сябе абавязкаў наднацыянальнага характару.

Да таго ж існуе пэўная эканамічная рызыка такога працэсу: інтэграцыйны эфект дасягаецца ад удзелу прыблізна роўных па сваіх магчымасцях рэспублік, у той час як Арменія, так і Кыргызстан значна адстаюць у сваім эканамічным патэнцыяле ад дзяржаў «мытнай тройкі». Такая няроўнасць можа прывесці да дысбалансу развіцця саюзу, з чым ужо сутыкнуліся кіраўнікі Еўрапейскага саюза, калі краіны Паўднёвай і Цэнтральнай Еўропы фактычна датуюцца з боку больш развітых заходніх дзяржаў.

Асабліва няпростай бачыцца сітуацыя з уключэннем у інтэграцыю Кыргызстана. Рэспубліка мае лішкі працоўных рэсурсаў, і менавіта стымуляцыя працоўнай міграцыі як крыніцы існавання эканомікі з'яўляецца асноўным матывам еўразійскіх памкненняў кіргізскага кіраўніцтва. У той самы час Кыргызстан — краіна з вельмі няпростай крымінагеннай сітуацыяй, значным уплывам наркамафіі і экстрэмісцкіх рэлігійных груповак на грамадскія працэсы.

Нядаўнія беспарадкі паміж карэннымі жыхарамі і мігрантамі з Сярэдняй Азіі ды Закаўказзя ў маскоўскім Бірулёве — яшчэ адно сведчанне міжэтнічных праблем, з якімі ўжо зараз сутыкнулася Расія. Гэта сігнал пра тое, што ўключаць цэнтральнаазіяцкія краіны ў інтэграцыйны працэс толькі ў якасці крыніцы таннай працоўнай сілы з'яўляецца небяспечным для поспеху самой ідэі еўразійскай інтэграцыі.

Найбольш адэкватным рашэннем стала б індустрыялізацыя цэнтральнаазіяцкага рэгіёна пад патрэбы будучага Саюза, з забеспячэннем занятасці насельніцтва на ўласнай тэрыторыі, што дазволіць скарэктаваць эканамічныя магчымасці краін і адначасова атрымаць эфект ад стварэння дадатковых прамысловых актываў з выкарыстаннем адносна таннай працоўнай сілы.

Па-ранейшаму спрэчным застаецца пытанне ўзаемадзеяння дзяржаў Мытнага саюза і Украіны. Расійскі бок працягвае займаць досыць жорсткую пазіцыю адносна афіцыйнага Кіева, які абраў еўрапейскі вектар інтэграцыі. Беларусь і Казахстан настойваюць на неабходнасці ўтварэння для Украіны адмысловых формаў кааперацыі. Салідарна з беларусамі і казахамі выступіла ўкраінская дэлегацыя. Відавочна, што Украіна не зацікаўлена ў тым, каб «спаліць усе масты» з дзяржавамі Мытнага саюза, і